

Ara que es torna a acostar Sant Jordi i que, per tant, es multipliquen els llançaments editorials i arriba la infestació de novetats (sovint de contingut i d'interès més que dubtosos) a les taules de les llibreries, m'agradaria fer una recomanació als lectors amables d'aquests articles. Una sola recomanació, però rotunda i sincera, d'aquelles recomanacions que un s'alegra de fer perquè sap de segur que l'encertarà. Un llibre que pot llegir i del qual pot extreure plaer qualsevol persona, com sol succeir amb els llibres que contenen grandesa.

Es tracta de *Les roses de Ronsard*, de Pere Rovira, és a dir, una antologia generosa, d'una seixantena llarga de peces, dels *Sonets a Helena* de Pierre de Ronsard, traduïts al català per Pere Rovira amb la mestria que caracteritza la seva escriptura, ja sigui en prosa o en vers. Rovira ha signat el llibre com a autor i ha posat el nom de Ronsard dins el títol perquè d'aquesta manera reivindica la noblesa de l'ofici del traductor de literatura (i, molt específicament, el del traductor de poesia, que s'enfronta a un repte més exigent que cap altre), tan

Ronsard Rovira

Sebastià Alzamora

Escriptor

menysvalorat als nostres rodals encara sovint bàrbars. El fet cert és que, quan algú tradueix un poema, es troba obligat a escriure un poema: no es tracta d'una mera operació de transvasament d'un text d'una llengua a una altra, sinó de la veritable construcció d'un nou text, que, a més, ha de servir al més fidelment possible el sentit i la forma de l'original.

La forma dels originals francesos de Ronsard és, ja ho hem dit, el sonet, una de les estrofes més populars i a la vegada més endimoniadament complicades de manejar; pel que fa al sentit, es tracta de poemes d'amor i sobre el temps. Tothom ha sentit parlar de la rosa de

Ronsard, que el poeta ens exhorta a collir quan encara hi som a temps, en una actualització lluminosa del motiu del *carpe diem*. Però llegint un poema rere un altre, ens adonem que la peremptorietat de la rosa ronsardiana no és tan sols un motiu literari, sinó una veritable actitud moral, que es fonamenta en l'imperatiu que tenim els humans de gaudir de la vida que ens ha estat concedida. I la forma més alta de fer-ho és l'amor, i, dins l'amor, molt en particular l'amor sensual: "Besa'm, boca boníssima, no perdís ni un minut, / ¿o esperes ser allà baix, amb llavi esblaimat, / per besar (de Plutó ja la dona o l'amant) / quan no tinguis color ni res semblant a tu?", escriu en esplèndids versos catalans Pere Rovira segons el colós Ronsard. Aquesta poesia tindrà sempre sentit perquè proporciona als seus lectors ganes de viure i una experiència de la bellesa. Ara que la teniu a l'abast en la nostra llengua i en la millor versió possible, no perdeu el temps i colliu-la!

Revista el temps 24/3/09

Quintín Cabrera

Agustí Colomines

Professor a la UB
i director de la Fundació CatDem

Tinc un amic que diu que està espanyat perquè dia sí dia també llegeix als diaris les esqueles mortuòries d'aquells que, per una raó o una altra, van ser el dietari de la seva joventut. A mi també em passa, li ho dic sovint, perquè és evident que ens hem fet grans i els qui ens precedeixen encara ho són més. Per bé que en això de rebre la mort no es respecta ni l'ordre ni la cronologia, és lògic que els més grans marxin primer.

El dissabte 14 de març, mentre repasava les esqueles de *La Vanguardia* —que és un costum que em ve de lluny, precisament de quan era jove—, vaig veure l'esquela de Quintín Cabrera. I aleshores vaig alçar els ulls i vaig preguntar al meu fill, que té 21 anys: "Tu saps qui és, perdó, vull dir qui era Quintín Cabrera?" I, és clar, em va dir que no. Vaig buscar si als dos obituaris que publica aquest periòdic o entre el parell més que publica *l'Avui* n'hi dedicaven un per poder explicar al meu fill qui era aquell bon home, que va morir el dijous 12, a 64 anys, en un hospital de Majadahonda a conseqüència de les complicacions derivades d'un trasplantament de pulmó. I no, cap dels quatre obituaris no era dedicat a aquest cantautor uruguaià, de rebel·lia consumada, i que tenia una veu timbrada però d'harmonia desigual. Les pàgines de cultura de tots dos diaris tampoc no es feien ressò del decés de qui durant els anys de la transició va viure a Catalunya, on es llicencià en periodisme, i fins i tot va enregistrar-hi dues peces en català: "Aquí una nit" i "Amor que tens ma vida".

Quintín Cabrera va néixer el 25 d'abril del 1944 a Montevideo i formà part del Comitè d'Art Popular que dirigia el músicòleg Casto Canel, amb qui va actuar per primera vegada en públic, al Teatre Zitlowski. Ben aviat, Cabrera s'integrà en el moviment de la cançó dita de protesta, sobretot arran del festival que va tenir lloc a Cuba el 1967 i que va influir molt en la creació de la Nova Trova Cubana. També va dirigir i presentar programes de ràdio i va escriure a diverses revistes i diaris sobre qüestions musicals. Era un comunista dels d'abans, i per tant amb una bona dosi de doctrinarisme.

Fins aquí la petita biografia que puc incloure en aquest espai. Però no sé expressar en paraules el salt que va fer-me el cor quan vaig llegir que havia mort Quintín Cabrera en una esquela pagada per la SGAE. En un segon van ressonar-me al cap les reivindicatives estrofes de cançons com ara "Que vidas más diferentes" ("señor presidente", ho recordeu?) o "Los Reyes son los padres". Bo o dolent, cadascú té, oi?, el seu fil musical juvenil. Cabrera formava part del meu.

24/3/09
TEMPS
n° 1293

Ara que es torna a acostar Sant Jordi i que, per tant, es multipliquen els llançaments editorials i arriba la infestació de novetats (sovint de contingut i d'interès més que dubtosos) a les taules de les llibreries, m'agradaria fer una recomanació als lectors amables d'aquests articles. Una sola recomanació, però rotunda i sincera, d'aquelles recomanacions que un s'alegra de fer perquè sap de segur que l'encertarà. Un llibre que pot llegir i del qual pot extreure plaer qualsevol persona, com sol succeir amb els llibres que contenen grandesa.

Es tracta de *Les roses de Ronsard*, de Pere Rovira, és a dir, una antologia generosa, d'una seixantena llarga de peces, dels *Sonets a Helena* de Pierre de Ronsard, traduïts al català per Pere Rovira amb la mestria que caracteritza la seva escriptura, ja sigui en prosa o en vers. Rovira ha signat el llibre com a autor i ha posat el nom de Ronsard dins el títol perquè d'aquesta manera reivindicava la noblesa de l'ofici del traductor de literatura (i, molt específicament, el del traductor de poesia, que s'enfronta a un repte més exigent que cap altre), tan

Ronsard Rovira

Sebastià
Alzamora

Escriptor

menysvalorat als nostres rodals encara sovint bàrbars. El fet cert és que, quan algú tradueix un poema, es troba obligat a escriure un poema: no es tracta d'una mera operació de transvasament d'un text d'una llengua a una altra, sinó de la veritable construcció d'un nou text, que, a més, ha de servir al més fidelment possible el sentit i la forma de l'original.

La forma dels originals francesos de Ronsard és, ja ho hem dit, el sonet, una de les estrofes més populars i a la vegada més endimoniadament complicades de manejar; pel que fa al sentit, es tracta de poemes d'amor i sobre el temps. Tothom ha sentit parlar de la rosa de

Ronsard, que el poeta ens exhorta a collir quan encara hi som a temps, en una actualització lluminosa del motiu del *carpe diem*. Però llegint un poema rere un altre, ens adonem que la peremptorietat de la rosa ronsardiana no és tan sols un motiu literari, sinó una veritable actitud moral, que es fonamenta en l'imperatiu que tenim els humans de gaudir de la vida que ens ha estat concedida. I la forma més alta de fer-ho és l'amor, i, dins l'amor, molt en particular l'amor sensual: "Besa'm, boca boníssima, no perdís ni un minut, / ¿o esperes ser allà baix, amb llavi esblaimat, / per besar (de Plutó ja la dona o l'amant) / quan no tinguis color ni res semblant a tu?", escriu en esplèndids versos catalans Pere Rovira segons el colós Ronsard. Aquesta poesia tindrà sempre sentit perquè proporciona als seus lectors ganes de viure i una experiència de la bellesa. Ara que la teniu a l'abast en la nostra llengua i en la millor versió possible, no perdeu el temps i colliu-la!